

Repetition

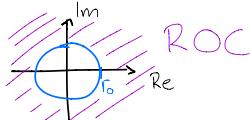
Z-transform för en generell sekvens (diskret signal) $x[n] \Rightarrow X(z) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x[n] z^{-n}$, $z = r e^{j\omega}$

$$X(z) = X(re^{j\omega}) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x[n] (re^{j\omega})^{-n} = \sum_{n=-\infty}^{\infty} (x[n] \cdot r^{-n}) e^{-jn\omega} = DTFT\{x[n] \cdot r^{-n}\}$$

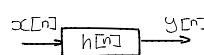
Konvergens om $\sum_{n=-\infty}^{\infty} |x[n] \cdot r^{-n}| < \infty$, konvergens beror på $|z| = r$.

De värden på z för vilka $X(z)$ konvergerar kallas konvergensområde (ROC)

För en kausal signal ($x[n] = 0, n < 0$): $\sum_{n=0}^{\infty} |x[n]| < \infty$. Antag nu att summan konvergerar för $r=r_0$ då konvergerar den även för $r > r_0$. ROC är alltså området utanför en cirkel med radie r_0 .

Systemanalys

$h[n]$: Impulssvar till ett kausalt LTI-system.

$$y[n] = (h * x)[n]$$

$$\mathcal{Z}: Y(z) = H(z)X(z)$$

Insignal

$$x[n] = \delta[n] \Rightarrow X(z) = 1$$

$$x[n] = u[n] \Rightarrow X(z) = \frac{z}{z-1}$$

Sinusar

Utsignal

$$\text{Impulssvar: } Y(z) = H(z)$$

$$\text{Stegssvar: } Y(z) = H(z) \frac{z}{z-1}$$

Sinusar med annan amp och fas

$$H(z) = \mathcal{Z}\{h[n]\} \text{ "Systemets överföringsfunktion"}$$

För ett kausalt system ($h[n] = 0, n < 0$) kan vi efter faktorisering och PBU erhålla en Summa av termer enligt $H_k(z) \cdot \frac{r_k}{1 - d_k z^{-1}} = r_k \cdot \frac{z}{z - d_k}$. Detta motsvarar Signalen $h_k[n] = r_k \cdot d_k^n \cdot u[n]$. För ett stabilt system måste absolutbeloppet av impulssvaret vara absolutsummertbart.

$$\sum_{k=0}^{\infty} |d_k|^n < \infty, \text{ vilket kräver att } |d_k| < 1. \text{ Jämför summa för en geometrisk serie: } \sum_{k=0}^{\infty} a^k = \frac{1}{1-a}, |a| < 1.$$

Diskreta LTI-system kan beskrivas med differensekvationer

$$y[n] + \sum_{k=1}^N a_k y[n-k] = \sum_{k=0}^M b_k x[n-k]$$

Z-transformera genom att använda egenskaper för linjäritet och tidsskift

$$Y(z) + \sum_{k=1}^N (a_k z^{-k} Y(z)) = \sum_{k=0}^M (b_k z^{-k} X(z))$$

$$Y(z)(1 + \sum_{k=1}^N a_k z^{-k}) = X(z) \sum_{k=0}^M b_k z^{-k}$$

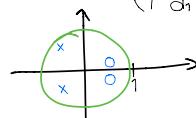
$$\frac{Y(z)}{X(z)} = \frac{\sum_{k=0}^M b_k z^{-k}}{1 + \sum_{k=1}^N a_k z^{-k}}$$

Men $Y(z) = H(z)X(z)$ där $H(z)$ är systemets överföringsfunktion. Detta är en vanlig form på Z-transformen i våra ingenjörstillsämpningar: en kvot mellan polynom i z' (eller i z) En rationell funktion

$$H(z) = \frac{b_0 + b_1 z^{-1} + b_2 z^{-2} + \dots + b_N z^{-N}}{1 + a_1 z^{-1} + a_2 z^{-2} + \dots + a_M z^{-M}}, \text{ men detta är inte så overskådligt så vi faktorisrar.}$$

$$H(z) = \frac{(1 - C_1 z^{-1})(1 - C_2 z^{-1}) \dots (1 - C_N z^{-1})}{(1 - d_1 z^{-1})(1 - d_2 z^{-1}) \dots (1 - d_M z^{-1})}$$

C_k: Nollställe till $H(z)$ aka rötter till täljarpolynomet.
d_k: Poler till $H(z)$ —||— nämnarpolynomet.

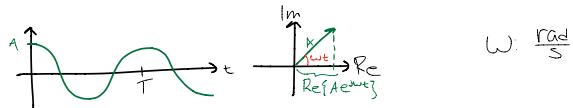

Kort Summering för ROC-egenskaper

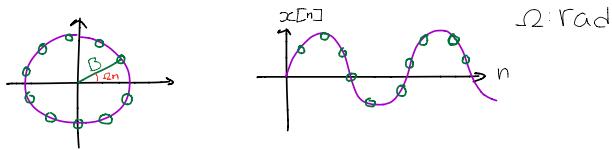
- ✗ Inga poler i ROC!
- ✗ För en kausal signal: ROC = området utanför cirkel med radie r_0
- ✗ r_0 är det största av beloppen till $H(z)$'s poler om sådana finns.
- ✗ Om enhetscirkelet ligger i ROC $\Rightarrow H(z)|_{z=e^{j\omega}} = H(e^{j\omega}) = DTFT\{h[n]\}$ (DTFT existerar)

Frekvenser och Sampling

En kontinuerlig signal $x(t) = A \cos(\omega t) = \operatorname{Re}\{A e^{j\omega t}\}$

$$x[n] = B \cos(\omega n) = \operatorname{Re}\{B e^{j\omega n}\}$$

Om vi har ett samplat system $x[n] = x(nT)$ där T sampleintervall

Låt oss sampla en sinusformad Signal: $x(nT) = A \cos(\omega nT) = A \cos(\omega T \cdot n)$

Alltså: $\omega = \Omega T$

Samplingsteoremet

Signalens högsta frekvens för att undvika aliasing vid återskapning av signalen $\Rightarrow \omega_s > 2\omega_M$ ($\omega_s = \frac{2\pi}{T}$)

Om Signalfrekvens och Sampling frekvens är lika $\Rightarrow \Omega = \omega T = \omega_s = \frac{2\pi}{T} = 2\pi \Rightarrow$ Vi samplar signalen en gång per period.

Om Signalfrekvensen: $\omega = \omega_M = 0.5\omega_s \Rightarrow \Omega = \pi \Rightarrow$ Vi samplar signalen två ggr per period.

Om Signalfrekvensen: $\omega = \omega_M = \frac{1}{M}\omega_s \Rightarrow \Omega = \frac{2\pi}{M} \Rightarrow$ Vi samplar M ggr per period.